

byly stejné jako u žalující dráhy, ač stejné býti nemusily, a kdyby i ostatní okolnosti souhlasily, nebylo by možno z oněch případů usuzovati i na tento případ, kde strany hned po vydání koncesní listiny upravily úplatu skutečně vzájemnou dohodou, totiž smlouvou ze dne 3. listopadu 1888 s dodatkem ze dne 23. března 1895, a uznaly v jejím §u 13 příslušnost řádných soudů pro spory z ní vzešlé. V rozporu se svým nynějším právním stanoviskem uznala tím sama žalovaná strana vzájemný poměr ohledně úplaty za přepravní úkony za poměr soukromoprávní. Jelikož se vypovězením smlouvy a nedostatkem nové úmluvy nic nezměnilo ani na právní povaze tohoto poměru ani na přípustnosti pořadu práva, svědčí posavadní praxe nikoliv pro žalovanou, nýbrž pro správnost napadeného usnesení.

Čís. 5946.

Zrušení svěřenství (zákon ze dne 3. července 1924, čís. 179 sb. z. a n.).

V usnesení o přeměně svěřenství ve zpupné jmění nelze určití prvého čekatele, jemuž připadá podle §u 3 svěřenské nástupnictví.

V §u 3 neobmezuje zákon nástupnictví na čekatele, kteří tu byli již v den, kdy zákon nabyt účinnosti, nýbrž rozhodným jest tu den nápadu. K čekatelům, již do této doby odpadnou, zákon nepřihlíží.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1926, R I 292/26).

Soud první stolice (zemský soud v Praze) odevzdal jmění bývalého rodinného svěřenství M., jehož poměry dohodou účastníků ve smyslu §u 2 zák. ze dne 3. července 1924, čís. 179 sb. z. a n. nebyly upraveny, dosavadnímu držiteli svěřenství Dr. Klementu M-ovi jako přednímu dědici (fiduciáři) s tím, že bude omezen svěřenským nástupnictvím (fideikomisární substitucí) ve prospěch prvního čekatele, který by byl podle zřizovací listiny (§ 2 (2) cit. zák.) povolán v čase nápadu k nástupnictví ve svěřenství. Do tohoto usnesení stěžovali si Dr. Klement M. a nezl. Pavel Alfons M. potud, pokud v něm jako první čekatel povoláný v čase nápadu k nástupnictví v bývalé svěřenství nebyl uveden nezl. Pavel Alfons M. a pokud Dr. Klement M. jako přední dědic neměl býti omezen svěřenským nástupnictvím (fideikomisární substitucí) ve prospěch jmenovaného nezletilého jako prvního čekatele. Rekursní soud nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Dra Klementa M-a a nezl. Pavla Alfonse M-a.

Důvody:

Oba mimořádné dovolací rekursy napadají srovnalá usnesení nižších soudů, poněvadž prý jest ve zřejmém rozporu se zákonem o zrušení

svěření ze dne 3. července 1924, čís. 179 sb. z. a n. když posavadní držitel a nynější nabyvatel jmění bývalého rodinného svěření M. Dr. Klement M. byl jako přední dědic (fiduciář) omezen zcela všeobecně svěřenským nástupnictvím (fideikomisární substitucí) ve prospěch »prvního čekatele, který by byl podle zřizovací listiny (§ 2 (2) cit. zák.) povolán v čas nápadu k nástupnictví ve svěření«, a nebylo již nyní vysloveno, že tímto prvním čekatelem jest nezl. Pavel Alfons M. Dovolací rekursy jsou bezdůvodné. Jak stěžovatelé sami připouštějí, souhlasí napadené usnesení prvního soudu naprosto s doslovným zněním §u 3 cit. zák., nemůže tedy býti s ním vůbec v rozporu. Aby byl první čekatel, jemuž připadá podle §u 3 zák. svěřenské nástupnictví, určen již v usnesení, upravujícím přeměnu svěření ve zpupné jmění, nejen není v zákonu předepsáno (§ 7), nýbrž není ani možno, poněvadž není ještě známo, přežije-li dosavadní první čekatel svěření nezl. Pavel Alfons M. nynějšího držitele a bude-li v čase nápadu, totiž v čase, když nastane případ fideikomisární substituce, nejbližším čekatelem. V §u 3 zákona dlužno klásti důraz na slova »v čas nápadu«, na rozdíl od §u 2 neomezuje v něm zákon nástupnictví na čekatele, kteří tu byli již v den, kdy zákon nabyl účinnosti, nýbrž přiznává je také osobám, které se později narodily, jsou-li jen v čase nápadu podle ustanovení zřizovací listiny nejbližšími čekateli. K čekatelům, kteří do té doby odpadnou, zákon nepřihlíží, a jest v té příčině v úplném souhlasu s ustanovením poslední věty §u 612 obč. zák. Předpis §u 2 (2) zák., že čekateli jsou, kdož jsou v den, kterého nabude zákon účinnosti, tedy 14. listopadu 1924, již na živu neb aspoň pokládání za narozené, platí jenom pro obor §u 2. obsahujícího předpisy o dohodě účastníků, jeho rozšíření na případ fideikomisární substituce nařízené v §u 3 brání sám pojem této substituce, jak jej stanoví §§ 608—612 obč. zák. Opětné citování §u 2 (2) v § 3 netýká se omezení čekatelů na osoby v první den účinnosti zákona již žijící, nýbrž, jak plyne ze souvislosti, oněch omezení zřizovacích listin ohledně osob čekatelů, která se přičií nynějšímu právnímu řádu. Mylně dovozuje první stěžovatel z okolnosti, že § 3 povolává za fideikomisárního substituta čekatele, který »by byl« podle zřizovací listiny povolán v čase nápadu k nástupnictví ve svěření, že nerozhoduje, kdo svého času bude povolán k nástupnictví ve svěření, nýbrž kdo by nyní byl k němu povolán. Podmínečné formy musilo býti užito, poněvadž svěření byla §em 1 zrušena a zřizovací listiny zbaveny účinnosti, předpis dlužno doplniti zamlčenou větou »kdyby (svěření) nebylo zrušeno«. Nelze ovšem popřít, že mezi ustanovením §u 2, jenž za čekatele, oprávněné k ujednání dohody, a tím i k vyloučení fideikomisární substituce dle §u 3, uznává jenom osoby, žijící již v den, kdy zákon nabude účinnosti, a mezi § 3, jenž povolává ku svěřenskému nástupnictví prvního čekatele, jenž tu bude v čase nápadu, jest jistý právní rozpor, neboť žijící vzdálenější čekatelé mohou dohodou zbaviti nenarozeného ještě bližšího čekatele jeho nástupnického práva, ale doslov zákona jest jasný a podle materiálů také v úplném souhlase s úmyslem zákonodárce, takže mu nelze rozuměti jinak než bylo právě vyloženo.